

MEMORIA AVALUACIÓ IMPACTE

Projecte de decret pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica

1. Anàlisi del context i identificació de les opcions de regulació

1.A. Els problemes que es pretenen solucionar

a) Problemàtica que motiva la intervenció normativa

La problemàtica que motiva la intervenció normativa és la necessitat de millorar la qualitat de l'aprenentatge mitjançant un currículum més competencial i en el fet que cal donar coherència a la normativa catalana que regula l'educació bàsica respecte al nou model impulsat amb l'aprovació de la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, d'educació, i la normativa de desplegament, que estableix en la disposició derogatòria única la derogació normativa de la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa.

En el preàmbul s'especifica que es recupera la distribució de competències entre l'Estat i les comunitats autònomes pel que fa als continguts bàsics dels ensenyaments mínims, que requereixen el 50 per cent dels horaris escolars per a les comunitats autònomes que tinguin llengua cooficial.

La disposició final cinquena de l'esmentada Llei orgànica estableix el calendari d'implantació, el qual preveu que s'implantïn per al curs 2022-2023 les modificacions introduïdes en el currículum, l'organització i els objectius per als cursos 1r, 3r i 5è d'educació primària, i en els cursos 1r i 3r d'educació secundària obligatòria. Per al curs 2023-2024, la resta de cursos d'educació primària (2n, 4t i 6è) i d'educació secundària obligatòria (2n i 4t).

Per aquest motiu cal la intervenció normativa redactant un nou decret d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica a Catalunya.

b) A qui afecta la intervenció normativa

La intervenció normativa afecta a l'alumnat de l'educació bàsica (primària i secundària obligatòria) i al professorat dels cossos docents de primària i als de secundària que imparteixen docència a l'ESO, és a dir, les etapes de l'educació primària, de l'educació secundària obligatòria i de la formació professional de grau bàsic. També afecta al sistema educatiu dependent del Departament d'Educació, les seves unitats i agents, com ho són la inspecció, els serveis educatius i direccions generals.

1.B. Els objectius que es volen assolir

La finalitat del projecte és millorar i adaptar a les necessitats i reptes del segle XXI (Agenda 2030) el currículum de les etapes educatives de primària i ESO, mitjançant la garantia d'un desplegament del projecte de vida personal i professional per a tothom a partir de l'èxit educatiu, que ha de facilitar l'accés a processos formatius posteriors i a l'aprenentatge al llarg de la vida.

Els objectius de la iniciativa són:

- Consolidar un currículum competencial per a la millora de qualitat de l'aprenentatge.
- Garantir en l'educació bàsica l'equitat i l'excel·lència i l'atenció inclusiva de l'alumnat.
- Millorar el benestar de l'alumnat i les seves famílies.
- Fomentar un coneixement transversal de les matèries.
- Procurar un ensenyament més adaptat a les necessitats específiques de cada alumne.
- Millorar la qualitat de la formació de l'alumnat en matèria de perspectiva de gènere.
- Reforçar l'esperit democràtic i crític de l'alumnat.

1.C. Les possibles solucions alternatives normatives i no normatives

- Opció de no fer res o mantenir la situació actual

Aquesta opció impossibilitaria assolir els objectius proposats.

Per seguretat jurídica cal elaborar i publicar el decret d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica (educació primària, educació secundària obligatòria i cicles formatius de grau bàsic), tal com preveu la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, d'educació.

- Opció normativa de desenvolupar una norma amb rang de decret

Aquesta és l'opció que possibilitaria els objectius proposats. Les novetats d'aquesta opció normativa es basen en les competències clau per a l'aprenentatge, els descriptors de perfils de sortida, les competències específiques associades a cada àrea/matèria, els criteris d'avaluació corresponents, els sabers, les situacions d'aprenentatge i l'autonomia pedagògica dels centres educatius.

La normativa proposada té una dimensió sobre:

- a) La percepció d'un currículum competencial que s'orienta cap a un tipus d'aprenentatge profund i funcional, en el que allò que s'aprèn es pot utilitzar en contextos diferents, perdura al llarg del temps i permet resoldre reptes i problemes en contextos reals.
- b) El domini de la competència comunicativa i lingüística, juntament amb les competències de tipus emocional i personal de l'alumnat, per tal de permetre desenvolupar tasques amb un component cognitiu fort, de caràcter analític, activar l'esperit crític, argumentar, negociar i explicar el coneixement als altres i fer-ho en diferents llengües.
- c) La personalització de les propostes i el recorregut educatiu, que promou i reforça el sentit dels aprenentatges escolars i afavoreix la creació i desenvolupament del sistema personal per aprendre

2. Anàlisi dels impactes econòmics, socials i ambientals més rellevants de les opcions considerades

2.A. Informe d'impacte pressupostari

L'article 64.3 a) de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de regim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya, estableix que la memòria de l'avaluació de l'impacte de les mesures proposades ha de contenir un informe d'impacte pressupostari en que s'avaluï la repercussió de la disposició reglamentaria en els recursos personals i materials i en els pressupostos de la Generalitat, i també les fonts i els procediments de finançament, si escau.

El potencial impacte sobre el pressupost del projecte de decret d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica ha estat avaluat a partir dels informes tramesos per les unitats del Departament d'Educació amb responsabilitats de gestió dels recursos materials i de personal que quedaran afectats per les mesures proposades en la norma:

- La Direcció General de Professorat i Personal de Centres Públics, quant a la repercussió que pot tenir aquest projecte de decret sobre les plantilles dels centres docents i en l'abast econòmic d'aquestes plantilles.
- La Direcció General de Centres Públics, quant a la repercussió que pot en els sistemes d'informació de gestió d'alumnat.
- La Direcció General de Centres Concertats i Centres Privats, quant a la repercussió que pot tenir aquest projecte de decret en l'organització, el funcionament i la gestió dels centres de titularitat privada i l'afectació pressupostària corresponent.
- La Direcció General d'Innovació, Digitalització i Recerca Educativa, quant a la planificació d'una oferta adequada de formació del professorat, d'equips directius i assessorament/acompanyament a centres per tal d'ajustar el perfil professional dels docents a les exigències que es deriven del projecte de decret.
- La Direcció General de la Formació Professional, sobre la configuració curricular dels Cicles formatius de Grau Bàsic i l'abast en les plantilles.

1. Impacte pressupostari derivat de les afectacions del projecte de decret sobre els sistemes d'informació de gestió d'alumnat del Departament d'Educació.

En la consulta adreçada a la Direcció de Centres Públics es precisava quines modificacions es deriven del nou projecte de decret concretant-se en el calendari d'aplicació que estableix Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, pel qual s'estableix el currículum de l'educació bàsica, i que afecten l'escolarització dels alumnes de l'educació primària i de l'educació secundària obligatòria, com estableix la Disposició final cinquena.

El projecte de decret d'educació bàsica presenta unes característiques dels ensenyaments que impacten fortament a les funcionalitats del "core" d'Esfera (matrícula, avaluació parcial i final, publicacions). L'abast dels canvis que afecten tots els ensenyaments a Esfera, amb les seves funcionalitats pròpies i la seva dificultat d'implementació presenten un escenari de cost estimat en 400.000,00 euros amb un termini de 20 a 30 mesos.

2. Impacte pressupostari de la repercussió que pot tenir aquest nou decret en les plantilles deis centres de titularitat pública i en l'abast econòmic.

La Direcció General de Professorat i Personal de Centres Públics, la Direcció General de Centres Concertats i Centres Privats i la Direcció General de Formació Professional, comuniquen que aquest projecte de decret no té impacte pressupostari pel que fa a les plantilles deis centres respectius.

3. Impacte pressupostari del projecte de decret amb relació a la formació del professorat.

La Direcció General d'Innovació, Digitalització i Recerca Educativa ha valorat les implicacions del contingut del projecte de decret amb relació a la difusió, formació i actualització deis docents que han d'impartir els nous currículums de l'educació bàsica.

Per a la implementació deis nous currículums d'ESO es fa imprescindible la planificació i realització d'un pla específic de difusió i informació, així com de formació reforçant línies d'actuació de la formació en centres, per especialitats i en xarxa. El pressupost està desglossat amb una distribució per als exercicis del 2022, 2023, 2024 i 2025 amb les quantitats que s'especifiquen a continuació:

1. Proposta formativa de difusió i coneixement del nou currículum: 726.000,00 euros
2. Proposta formativa de formació en centre: 5.326.000,00 euros
3. Proposta formativa de formació per especialitats: 2.015.000,00 euros
4. Proposta formativa de formació en xarxa: 50.000,00 euros

4. Impacte pressupostari del projecte de decret amb relació als recursos personals i materials.

La Subdirecció General de Recerca i Cultura Digital de la Direcció General d'Innovació, Digitalització i Recerca Educativa ha fet un estudi valorant l'impacte que representa aquest projecte de decret en dues vessants:

- Recursos humans: nombre de persones implicades de l'equip de Cultura Digital per a la revisió i adaptació dels continguts digitals, l'elaboració de propostes didàctiques de programes associats i creació de projectes per donar resposta al nou currículum de l'educació bàsica. També es preveu la revisió de l'estructura del portal Edu365 amb reclassificació de tot el contingut digital interactiu. L'impacte econòmic està estimat en 262.333,00 euros.
- Dotació d'equipament i formació: es preveu una dotació d'equipament per a l'alumnat a partir de 5è de primària fins al 4t curs de l'educació secundària obligatòria, amb un desenvolupament d'un programa educatiu 3-16 d'impuls del pensament computacional i robòtica. Paral·lelament hi ha prevista una formació i acompanyament de mentoria digital, així com l'adaptació curricular dels materials i continguts de les formacions en línia actuals. L'impacte econòmic està estimat en 229,7 milions d'euros.

2.B Informe d'impacte normatiu en termes de simplificació i reducció de carregues administratives

1. Incidència en termes de simplificació administrativa

Els centres educatius, com en qualsevol altre ensenyament, han d'elaborar les seves programacions a partir del currículum establert.

Per altra banda, en aquests ensenyaments obligatoris, els centres educatius poden prendre les decisions següents:

- Configurar les àrees i matèries en àmbits, d'acord amb el marc que estableix el decret. Així el centre pot decidir quines àrees i matèries poden integrar-se en un àmbit impartit per una persona docent o més, segons programació establerta pel centre educatiu.
- Disposar d'una franja horària de gestió autònoma de centre per abordar problemàtiques curriculars pròpies de l'entorn educatiu per mitjà de projectes de caire globalitzat. Aquestes hores de gestió autònoma es concreten en 4 hores i mitja a etapa de primària i 4 hores a l'etapa de l'educació secundària obligatòria.

2. Incidència en termes de reducció de carregues administratives per als ciutadans les empreses.

2.1. Introducció

L'article 4 del Decret 106/2008, de 6 de maig, de mesures per a l'eliminació de tràmits i la simplificació de procediments per facilitar l'activitat econòmica, preveu que les disposicions de caràcter general han d'anar acompanyades amb un informe d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades amb la finalitat de garantir que no s'estableixin obligacions o carregues administratives que no estiguin prou justificades, per tal de facilitar a les empreses l'exercici de l'activitat econòmica.

Mitjançant l'Acord GOV/63/2010, de 13 d'abril, s'ha aprovat la Guia de Bones Pràctiques per a l'elaboració i la revisió de normativa amb incidència en l'activitat econòmica, (DOGC núm. 5609, de 16.4.2010).

2.2. Inexistència d'impacte

No s'imposa cap carrega atès que l'objecte del decret és l'establiment d'un currículum a partir del qual cada centre educatiu prepara la seva programació.

2.3 Conclusió

Aquesta proposta no crea cap carrega administrativa per a les empreses, en els termes establerts en el Decret 106/2008, de 6 de maig, de mesures per a l'eliminació de tràmits i la simplificació de procediments per facilitar l'activitat econòmica.

2.C Informe d'impacte de gènere

1. El currículum de l'educació bàsica i la coeducació

El currículum de l'educació bàsica que s'estableix en aquest projecte de decret compren les competències clau, el perfil competencial de sortida, les competències específiques, els criteris d'avaluació d'aquestes competències específiques, els sabers i les situacions d'aprenentatge, i esdevé la guia de les activitats educatives, n'explicita les intencions i proporciona línies d'acció adequades al professorat i als especialistes de suport a la docència com a responsables últims de la seva concreció i desenvolupament.

L'educació bàsica ha de garantir la igualtat real d'oportunitats per desenvolupar les capacitats individuals, socials, intel·lectuals, artístiques, culturals i emocionals de tots els nens i les nenes, els nois i les noies que cursen l'educació bàsica. Per aconseguir-ho cal una educació de qualitat adaptada a les necessitats de l'alumnat que afavoreixi l'èxit escolar i l'equitat en la seva aplicació i distribució en el territori.

L'educació bàsica s'organitza d'acord amb els principis rectors del sistema educatiu de Catalunya previstos a la Llei 12/2009, d'educació i, per tant, l'acció educativa s'emmarca en un sistema inclusiu i ha de procurar la integració de les diverses experiències i aprenentatges dels alumnes i s'ha d'adaptar als seus ritmes evolutius i d'aprenentatge.

Art. 2.1.m de la Llei d'educació:

El sistema educatiu es regeix pels principis generals següents:

m) La coeducació i el foment de la igualtat real i efectiva entre dones i homes.

2. Llenguatge

El criteri de redacció dels currículums és tenir en compte l'ús d'un llenguatge no sexista ni androcèntric. L'ús del masculí es fa amb caràcter genèric.

3. Característiques del contingut del decret

El projecte de decret estableix els objectius de cadascuna de les etapes i, específicament, assenyalava com un dels sis vectors aquell que està referit a la perspectiva de gènere:

- La incorporació de la coeducació, en tant que principi rector del sistema educatiu i criteri orientador de l'organització pedagògica dels centres, a tots els nivells i modalitats, és cabdal per afavorir el desenvolupament de les persones al marge dels estereotips i rols en funció del sexe, l'orientació sexual, la identitat o l'expressió de gènere. Donat que les normes socials i els valors relatius a les persones i als seus rols estan presents i es transmeten des de qualsevol àmbit resulta d'importància singular que el currículum consideri en tot moment la perspectiva de gènere. El currículum també s'ha de dissenyar des de la perspectiva de la igualtat de tracte i la no discriminació.

No obstant això, i d'acord amb l'establert a l'article 64.3d) de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, se sol·licitarà el corresponent informe a l'Institut Català de les Dones.

2.D. Informe d'impacte econòmic i social

Aquest projecte de Decret es conforma com un instrument del model educatiu per assolir una societat més justa i democràtica, cohesionada, inclusiva que integri totes les persones i on sigui possible la igualtat d'oportunitats. Una societat fonamentada en una ciutadania crítica, activa i constructiva, que doni resposta a les aspiracions personals i col·lectives per aprofundir en el seu desenvolupament en un context plurilingüe i pluricultural, sostenible, digitalitzat, més equitativa, més verda, més feminista i més democràtica.

Aquest projecte implica els costos i beneficis següents:

1. Costos

1.1 Costos per als destinataris

Els ensenyaments de l'educació bàsica tenen caràcter bàsic i obligatori. L'educació primària i l'educació secundària obligatòria són gratuïtes en els centres sostinguts amb fons públics (art. 5 de la Llei d'educació).

En els centres educatius privats no sostinguts amb fons públics aquests ensenyaments es financen segons disposi la seva titularitat.

1.2 Costos per a la realitat social i econòmica

L'educació bàsica requereix d'una estreta relació del centre amb l'entorn proper a l'alumne, que es pot concretar en actuacions específiques dels diferents agents de l'entorn així com de les institucions locals. Aquest és el cas, per exemple, dels projectes socioeducatius a l'educació secundària obligatòria que s'impulsen des del Departament amb la col·laboració de les administracions locals i dels programes de diversificació curricular, quan desenvolupen l'àmbit pràctic fora del centre. Aquests programes comporten una organització curricular diferent i, eventualment, un horari de permanència al centre també diferent, ja sigui perquè comparteixen l'escolaritat ordinària amb altres activitats externes al centre o perquè els centres organitzen altres activitats en altres espais.

La col·laboració de les empreses i entitats amb els centres educatius genera un enriquiment mutu pel que fa a la presentació dels continguts curriculars en situacions de context que els aporten significat. Aquestes col·laboracions tenen caràcter voluntari i han d'estar degudament programades per poder aprofitar les seves potencialitats.

2. Beneficis

2.1 Beneficis per als destinataris

Amb caràcter general, possibilita que l'alumnat cursi un currículum orientat a l'assoliment de les competències específiques que han de permetre continuar el seu procés formatiu i, alhora, establir els fonaments per a un aprenentatge actiu al llarg de la vida.

La proposta curricular del projecte de decret garanteix el principi rector de la inclusió educativa previst a la Llei d'educació de Catalunya, evitant la segregació de l'alumnat en una etapa obligatòria i universal.

L'impacte social s'ha de valorar de forma molt positiva, perquè el currículum, a més de ser un pla d'estudis sobre l'ordenació dels ensenyaments, és també una potent eina de futur per al desenvolupament integral de totes les persones en els seus aspectes cognitius, emocionals, afectius i relacionals. Un instrument per assolir una societat més justa i democràtica, cohesionada, equitativa que integri totes les persones i on sigui possible la igualtat d'oportunitats, amb una ciutadania crítica, activa i constructiva.

2.2 Beneficis per a la realitat social i econòmica

L'establiment del currículum d'educació bàsica en clau competencial orienta l'acció educativa dels centres, independentment de la titularitat i característiques, al desenvolupament de les competències específiques de tots els alumnes sota els principis rectors del sistema educatiu establerts a la Llei d'educació.

D'altra banda, l'aprenentatge competencial dels alumnes i el desenvolupament del talent de cadascú és la condició de possibilitat per a l'exercici de la llibertat individual, per forjar projectes de vida singulars i, alhora, és la garantia per al progrés d'un país immers en la globalització i en l'economia del coneixement.

La promoció d'una ciutadania democràtica, crítica i compromesa i amb consciència global és clau per compartir mirades, desmuntar prejudicis i afrontar amb garanties els reptes i oportunitats que ofereix el món hiperconnectat i global actual. Implica la formació d'una ciutadania activa, capaç de comprometre's amb el seu entorn i d'emprendre accions encaminades a provocar canvis per construir una societat més justa i equitativa, pacífica, inclusiva i sostenible, afrontant els reptes que signifiquen els objectius de desenvolupament sostenible (ODS). Interactuar amb el món i amb els altres, respectant la diversitat, és un element clau per mantenir la pau en societats tan heterogènies com la nostra, per treballar amb altres persones amb l'objectiu de resoldre plegats problemes rellevants globalment i per millorar el benestar de les generacions actuals i futures. La internacionalització educativa fa possible que joves de tot el món aprenguin llengües i les cultures que porten associades, comparteixin mirades, desmuntin prejudicis i clixés culturals i els desperti la consciència sobre la realitat que els envolta. L'educació en el compromís individual i col·lectiu amb l'entorn social, cultural i natural afavoreix l'arrelament a la comunitat i contribueix a la construcció d'estils de vida més lliures, justos i saludables.

3. Comparació de les opcions de regulació considerades

Com s'ha exposat, la competència de les administracions educatives per establir o adaptar currículums dels ensenyaments del sistema educatiu esta força predelimitada per la normativa bàsica estatal, té un caràcter altament tècnic i comprèn les decisions sobre ampliació i desenvolupament de continguts i l'atribució de l'horari dins els estrets límits preestablerts.

L'ampliació i desenvolupament de continguts és una tasca tècnica que s'encarrega a grups de persones expertes, especialistes en la matèria corresponent, proposades per les administracions, empreses, i sindicats, les quals han de seguir les directrius lliurades pel Departament d'Educació.

4. Implementació, seguiment i avaluació de la norma

La Direcció General de Currículum i Personalització és la unitat responsable del contingut del projecte de decret i per a la seva redacció ha estat assessorada i coordinada amb la resta d'unitats del Departament d'Educació, així com de persones expertes i de reconegut prestigi en el món educatiu.

La implantació d'aquest currículum en els centres educatius de titularitat pública o privada és responsabilitat de la Secretaria General del Departament d'Educació.

La Inspecció d'Educació avalua, supervisa i assessora el funcionament dels centres educatius.

La directora general de Currículum i Personalització